

Kolektivní logopedické cvičení pro dvojhlásky „AU - OU“ Princezna Olinka

Jana Dřímálová, DiS.

Cíl: *motorika mluvidel, dechová cvičení, rozvoj jemné i hrubé motoriky, sluchového vnímání a fonemického sluchu*

Věk: 3 – 4 roky

Pomůcky: obrázek udivené princezny, pastelky, nůžky, klobouk, balicí papír, lepidlo, zavařovací sklenice s hopíky, barevná peříčka, brčka, obrázkové skládky, jablíčka, klobouk, barevné peříčko, karty s barvami (barevné papíry), Kartičky s dvojhláskami au nebo ou (starší děti), obrázky - holoubek, houpačka, auto, meloun, houska, moucha

Postup:

Pohádka o holčičce, která se stále divila

Byl jednou jeden pán, byl král a měl dceru. Byla to princezna a jmenovala se Olinka. Měla všechno, na co si jen pomyslela, ale strašně se nudila. Nikdo nevěděl, jak ji té nudy zbavit, a tak král nechal povolát všechny čarodějníky z celého království, aby Olinku z té příšerné nudy vyléčili.

Na zámku se vystřídali nejen čarodějníci, ale i kouzelníci a černokněžníci, ale žádnému se nepodařilo princeznu vyléčit. Až jednou přišel jeden, a ten dostal nápad. Namíchal zázračnou medicínu, podal Olince jen jednu lžičku a Olinka se vznesla, chvíli letěla, potom padala, najednou se prudce zatočila a dopadla do (název naší obce, města) rovnou do třídy mateřské školy.

„Ó, ó, ó, kde to jsem?“ divila se Olinka. (Děti odpovídají, kde se ocitla...)

„Ó, ó, ó, mohu tady s vámi zůstat?“ (Děti odpovídají). Olinka se stále všemu divila, protože všechno pro ni bylo nové. Za chvíli však medicína přestala účinkovat, princezna se vznesla, chvíli letěla, potom padala, prudce se zatočila a dopadla rovnou do královské zahrady.

Dechové cvičení

- foukání brčkem do zavařovací sklenice s hopíky (Olinka se vznesla, chvíli letěla, potom padala, najednou se prudce zatočila) – „Tančící míčky“
- foukání do barevného peříčka

Motorika mluvidel

- nácvik polohy rtů – špulení, napětí
- nácvik čelistního úhlu, zívání x zamčené zoubky, kousání do jablíčka
- slepička dělá „kokodák“
- divíme se jako princezna Olinka ó, ó, ó
- cvičíme odděleně O a U, pak plynule spojujeme OU – houkání sovy (ozvěna)
- cvičíme odděleně A a U, pak plynule spojíme AU – houkání sanitky, bolest – au - au

Klobouková hra

- učitel má klobouk na hlavě – zíváme (á), AU
- učitel si klobouk sundá – divíme se (ó, ó, ó), OU

Sluchové vnímání a fonemický sluch

- OU a AU tě probudí – děti sedí u stolečku, hlava je položená na stolku, představa spánku. Učitel říká různé dvojhlásky, když dítě slyší dvojhlásku ou, au, zvedne hlavu.
- U starších dětí můžeme použít slova s ou, au: LOUKA, MOUKA, MOUREK, KOULE, BOULE, AUTO, AUTOBUS, PAVOUK, HOUSE, BOUDA, HOLOUBEK, KLOBOUK, AUTOMAT, ZOUBEK, HOUPAČKA)

Hra na barvičky

Karty s barvami rozložíme po třídě (žlutou, zelenou, modrou, červenou, hnědou, oranžovou, fialovou apod...). Čarujeme a hledáme barvy, děti se přemísťují na mety s barvičkou. „Čáry máry, vyčarujeme – oranžovou, modrou, zelenou...“

Pro starší děti – smíšená třída

Obrázkové hádanky

Děti sedí v kruhu na koberci, každé dítě dostane obrázek s dvojhláskami *au* nebo *ou*. Učitel říká slova, děti dávají do řady dle sluchového a zrakového vnímání.

MOUKA, LOUKA, SOVA HOUKÁ, PAVOUK SÍŤ SOUKÁ, MELOUN, HOUSKA, LOUTKA, SOUDEK, HOUSE, KOULE, POUTA, ZOUBEK, AUTOBUS, KLOBOUK, MOUREK, BOUDA, HOUPAČKA, AUTO

- vybereme všechna zvířata (sova, pavouk, house, mourek)
- vybereme jídlo (meloun, houska, mouka)

Rytmizace říkanek

Říkanky je možné zhudebnit s doprovodem na známé melodie písniček.

*Ouha, ouha, cesta dlouhá
Tu je potok, tady strouha.
Tu je potok, tady strouha.
Ouha, ouha, cesta dlouhá.*

(Melodie „Prší, prší“, vytleskávání rytmu na slabiky)

*Alenko, stůj, auto houká,
Na něm v pytlích bílá mouka.
Auto mouku rozváží,
Z dalekého nádraží.*

(Melodie „Zlatá brána“, říkanka s pohybovou aktivitou stejně jako při pohybovém doprovodu Zlaté bráně (Dvě děti spojí v upažení naproti sobě ruce a představují bránu ostatní prochází pod ní za sebou za doprovodu básně, když skončí báseň dítě, které bylo pod bránou střídá jedno dítě tvořící bránu a hra pokračuje)

*Houpy, houpy,
Bojí se jen hloupý.
Jen ať si nás pejsek straší,
My jsme jedli vtipnou kaši.*

(Melodie „Houpy, houpy“ s doprovodem.)

Co je malé

Děti říkají slova podle obrázkové předlohy, obrázky mohou tahat z klobouku. Ke každému slovu vymyslíme variantu VELKÝ x malý.

HOLUB x holoubek, ZUB x zoubek, PAVOUK x pavouček, KLOBOUK x klobouček, KLUK x klouček, DUB x dubek, AUTO x autíčko.

Obrázkové věty

Učitel rozmístí po třídě obrázky. Říká věty, děti se přemísťují na metu s obrázkem, který vystihuje řečenou větu.

MOUCHA se koupe v louži. (Obr. Moucha)

Koupím si HOUSKU. (Obr. Houska)

Koupili jsme si s Edou MELOUN. (Obr. Meloun)

Máma houpe na HOUPAČCE malou Alenku. (Obr. Houpačka)

Koupili jsme si AUTO. (Obr. Auto)

Nad hlavou mi létá HOLOUBEK. (Obr. Holoubek)

Pohybová hra na autobus

Děti utvoří dvojice, jdou za sebou, drží se v pase. 1. dítě má zavřené oči, 2. ho vede. Děti se pohybují pomalu po třídě, mohou houkat jako sovy, jako sanitky, aby se autobusy nesrazily. Cvičíme sociální kontakt a citlivost. Vedeme děti k ohleduplnosti a vzájemné spolupráci. Hru je třeba cvičit nejprve ve 2-3 dvojicích, aby nedošlo ke zranění. Pak přidáváme dle prostoru další dvojice, popřípadě hru přemístíme na zahradu, kde máme k dispozici více prostoru.

Pracovní list – Udivená květina, Princezna Olinka

Každé dítě si vymaluje jednu udivenou květinu, vystřihneme, nalepíme na balicí papír a máme udivenou květinovou louku. Viz příloha na konci metodického materiálu.

Zkušenosti s realizací: *Při hře s barvičkami začínáme vždy postupně 2 barvy. Kartičku může nahradit barevný papír, nikdo na něm ale nestojí, aby všichni dobře viděli. Děti chodí po místnosti, až zazní barva. Jdou k ní, ti co znají, si procvičí a slaví úspěch, ti co ne, se přidají a učí se. Učitelka zopakuje název barvy, kdo stojí na... (např. zelené barvě) tak stojí dobře. Ještě jednou se děti zeptá, u jaké barvy stojí? (děti odpoví).*

Zdroje:

Lada, J. (1997). *Říkadla*. Praha: Dialog.

Sklenářová, D. (1994). *Vyvozujeme písmena pohádkami: dramatizace, relaxace*. Praha: Blug.

Stará, E. (2004). *Žežicha se neříká: logopedické říkanky, zábavné úkoly, jazykolamy*. Praha: Fragment.

Vyštejn, J. (1991). *Vady výslovnosti: diagnostika, ošetření a prevence patlavosti*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

